

אורות פלא

מכון
להדפסת
ספרי רבנו
אליעזר פאפו
זצ"ל, מודיע
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

ראש השנה תשפ"ז

וְזֶהוּ הַטַּעַם שֶׁאֵין לָךְ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְרִגִּישׁ יְרָאָה וְפַחַד
כָּל אֶחָד לִפְי בְּחִינָתוֹ וּלְפִי הַכְּנָתוֹ שֶׁעָשָׂה מִקֶּדֶם, וּלְפִי פְתִיחַת עֵינָיו. יֵשׁ
יָרָא יְרָאָת הָעֵנֶשׁ וְאִימוֹת מָוֶת, וְיֵשׁ יָרָא יְרָאָת הַרֹמְמוֹת, וְיֵשׁ יָרָא יְרָאָה
מוֹעֵטָה, וְיֵשׁ יָרָא יְרָאָה גְדוֹלָה, וְיֵשׁ יוֹתֵר וְיוֹתֵר גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהֵיהֶם
עֲלֵיהֶם. וּלְפִי הַשְּׁפַע וְהַאֲרָה שֶׁמִּקְבֵּל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּד נִמְשָׁךְ עָלָיו
וְנִשְׁאַר הַרְשָׁם לְכָל הַשָּׁנָה.

וְכֵן בְּשִׁבְתוֹת מֵאִיר אֹר הַתַּעֲנוּג דְּהֵינּוּ אֶהְבֵּה, וְכָל אָדָם מְרִגִּישׁ תַּעֲנוּג,
יֵשׁ תַּעֲנוּג גִּשְׁמִי וְיֵשׁ תַּעֲנוּג רוּחָנִי, לְפִי הַכְּנָתוֹ וּלְפִי פְתִיחַת עֵינָיו, וּמִמֶּנּוּ
מוֹשָׁךְ לְכָל יָמֵי הַשָּׁבוּעַ לֹאֲהַבָה אֶת הַשֵּׁם
וּלְהַתְעַנֵּג עַל הַשֵּׁם. וּבְחִינָה וּבְמוֹעֲדִים מֵאִיר אֹר
הַשְּׁמִחָה, וְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מְרִגִּישׁ שְׂמִיחָה, יֵשׁ
שְׂמִיחָה גִשְׁמִית, וְיֵשׁ שְׂמִיחָה שֶׁל מִצְוָה - שְׂמִיחָה
רוּחָנִית דְּקָה מִן הַדִּקָּה לְפִי הַכְּנָתוֹ וּלְפִי פְתִיחַת
עֵינָיו, וּמִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ שִׂישְׁמוֹחַ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשֵׂיו
בְּכָל הַשָּׁנָה, וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (משלי טז ט): "בְּאוֹר
פָּנֶי מֶלֶךְ חַיִּים".

הִנֵּה כִּי כָּן, לֹא בִכְחַ יִגְבֵּר אִישׁ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְהִיּוֹת לְבוֹ מֵלֵא יְרָאָה וְרֵתָת וְזִיעַ מִפְּחַד הַשֵּׁם
וּמִהֲדַר גָּאוֹנוֹ. וְאֵף עַל פִּי שֶׁאִמְרָנוּ שֶׁתְּלוֹי
בְּהַכְנֹת שֶׁל אָדָם, מִכָּל מְקוֹם מֵאַחֵר שֶׁשִּׁעֲרֵי
יְרָאָה פְּתוּחִים, בְּהַתְעוֹרֵר אָדָם עֲצֻמוֹ יִמְצָא עֵזֶר כִּנְגִיד וּמִצָּא כְּדִי גִאֲלָתוֹ
וְחִיּוּתָהּ נִפְשׁוֹ לְכָל הַשָּׁנָה בְּלֵה, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ, כִּי אִם כָּל הַיּוֹם
יִהְיֶה רַק עֶסוֹק לְהַעֲמִיק וּלְהַתְמִיד בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּקְבָּד
וְהַנּוֹרָא יְרָאָת הַרֹמְמוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשִׁלִּיט, עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא דְּכָל
עֲלָמִין, וּבִלְא קַמָּה בִּלְא חֲשִׁיב.

וּמִצְוֹת הַיּוֹם לְהַתְעוֹרֵר מֵאִד בְּהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, וּבִפְרָט בְּשַׁעֲת
הַתְּקִיעוֹת, שֶׁאֵז מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין, וְאֶפְלוּ מִלְּאכֵי מְרוֹם יִאחֲזֻמוּ רַעַה.

רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אַרְצָךְ
(משלי כט ד), וְכָל בְּנֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לִפְנֵי בִּנְי מְרוֹן, וְעַל הַמִּדְיָנוֹת בּוֹ
יֵאָמֵר וְכו' וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפְקְדוּ וְכו', כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ אוֹמְרִים בְּמוֹסָף רֹאשׁ הַשָּׁנָה.
וְאֶפְלוּ אֲשֶׁר לֹא שָׁת לְבוֹ לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם אִים וְנִוְרָא בְּשִׁאָר הַיָּמִים, מִי
לֹא יִירָא בְּהִיּוֹם הַזֶּה, וּבְמִאֲמַר הַכְּתוּב (עמוס ג ו): "אִם יִתְקַע שׁוֹפָר בְּעִיר
וְעַם לֹא יִחְרְדוּ".

וּכְתִבּוֹ הַמִּקְבָּלִים, שֶׁלִּיּוֹת שֶׁכָּל הַתּוֹרָה כְּלוּלָה בִּירָאָה וְאֶהְבָּה, יְרָאָה -
עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אֶהְבָּה - עַל מִצְוֹת עֲשֶׂה, וְהֵן הָאָדָם לְהִיּוֹתוֹ חֹמֶר

עֲבוּר עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה, דּוֹמָה לְמִי שֶׁעֵינָיו
סְגוּרוֹת וְיוֹשֵׁב בְּבֵית אֶפֶל שְׁעוֹלָם חֹשֶׁךְ בְּעֵדוֹ,
וְצָרִיד לָזֶה שִׁפְתָּח עֵינָיו וְגַם שִׁבְיָאוּ לוֹ נֵר
כְּדִי שִׁירָאָה מֵאוֹרוֹת, דְּבַחְדָּא לֹא סִגִּי אִמְנָם
כְּשִׁבְיָאוּ לוֹ נֵר, אֵף אִם עֵינָיו סְגוּרוֹת, מְרִגִּישׁ
קִצְתָּ בְּאוֹר הַנֵּר, וְאִם יִפְתָּח עֵינָיו מַעַט יְרָאָה
אוֹר מַעַט, וּלְפִי הַשְּׁעוֹר שִׁפְתָּח עֵינָיו, כִּכָּה
יְרָאָה אוֹר גְּדוֹל מֵהֵנֶר הַגָּדוֹל אוֹר בְּהִיר.

כֵּן הָאָדָם, מִחֲמַת שֶׁעֵינָיו שְׁכָלוּ סְתוּמִים
מִלְּהַסְתַּכֵּל בְּמִשְׁכָּלוֹת וּמִלְּהַשְׁתַּדֵּל עַל כָּךְ, וְגַם
שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּעוֹלָם הַזֶּה עוֹלָם הַשְּׁפַל וְאֶפֶל,
מִתּוֹךְ כִּד הַכִּסִּיל בַּחֲשָׁךְ הוֹלָה, טַח מִרְאוֹת
עֵינָיו, מִהִשְׁכִּיל לְבוֹ, אִיד לִירָאָה וּלְאֶהְבָּה אֶת

הַשֵּׁם הַנִּקְבָּד וְהַנּוֹרָא, וְאִינוּ מְרִגִּישׁ בִּירָאָה וְאֶהְבָּה בְּלָל, וְאִינוּ יוֹכֵל לְכוֹן
דַּעְתּוֹ, מֵאַחֵר שֶׁאִינוּ יוֹדֵעַ טִיבָה שֶׁל אֶהְבָּה וְיְרָאָה רַק מִן הַשְּׁפַח וְלַחוּץ,
שֶׁאִינוּ רוֹאֶה מִמִּי צָרִיד לִירָאָה וּלְמִי צָרִיד לֹאֲהַבָה, וְאִינוּ מִתְעוֹרֵר לְכָה.
מִה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁרָצָה לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל עִם סִגְלָתוֹ, נִתַּן
לָהֶם מוֹעֲדֵי ה' מִקְנָאֵי קֹדֶשׁ, אֲשֶׁר בָּהֶם מִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁפַע קֹדֶשׁ וּמֵאִיר אֹר, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיָמִים נוֹרָאִים מֵאִיר אֹר
הַפְּחַד וְהִירָאָה.

וראוי בכל קהל ישראל שיעמד הזמן שבהם לפני התבה קדם התקיעות ויאמר להם דברי כבושיו, בכתב או בעל פה, ויקרא בגרון בשופר וירם קולו, להודיע לרבים מה נעשה כהיום הזה, כמה בכה של תשובה וכדומה לפי צחות לשונו, למען יזכרו וישובו. ואחר הדרשה יאמר קדיש, ויענוהו העם בכונה ובכל כחם, שהוא מסגל מאד לכפרת עוונות, והשעה צריכה לכה. ואחר כך יתחילו סדר "עת שערי רצון וכו'" בהקנעה רבה, כי ההקנעה הוא עקר גדול לכפרה ולקבול תפלות. ו**כדי** לעורר את עצמי ואת בני גילי רציתי להעתיק דברי קדוש, המקבל האלהי מורנו הרב שלום שרעבי מזרחי זלה"ה, הובא בספרו הקדוש נהר שלום (דף ט א) מה שהיה אומר בשעת התקיעות, ומה טוב לדרשם ברבים כי דבריו דברי אלהים חיים, והם בגנחלי אש דברים היוצאים מן הלב ונכנסים ללב, כי יתן האדם את רוחו אליהם, הם נוקבים את הלב עד בית חלל.

וזה לשונו: ידוע למו"ר פשט טעם מצות השופר הוא לעורר הלבבות הישנים, כמו שכתב הרמב"ם ז"ל (הל' תשובה פ"ג ה"ד): אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזרת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורר ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחרזו בתשובה, וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יזעילו ולא יצילו. הביטו לנפשתיכם והיטיבו דרכיכם ומעלליכם, יעזב כל אחד דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה. ויתחרט על בטול תורה ומעוט מצות ומעשים טובים, ועל אשר לא טוב עשה. ולא על מעשיו של שנה שעברה לבה, אלא על מעשיו של כל ימי שני חייו וגם על כל גלגוליו שעברה על הכל וביא האלקים במשפט.

והן עתה, היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו? נחפשה דרכינו ונחקרה, כי הן בעונותינו שלחה אמנו זה כמה וכמה שנים רבות (והצדיק אבד למטותיה). ולכן כל מגמת פנינו בתפלתנו תהיה בכונה שלמה לפדות את השכינה וניצוצי הקדשה מהגלות ולתבא בית אסורים דילה, כמו שכתוב בתקונים (תקנו 1) על הפסוק (שמות ב יב) "ויפן כה וכה" אי אית מאן דיתער בתיובתא לתבא בית אסורים דילה "לאמר לאסורים צאו" (ישעיה מט ט) אי אית מאן דקרא לה בתיובתא דיתחזיר קדשא בריה הוא שכינתא לגבה? אלא בלהון צוחין בצלותין ביומא דראש השנה ויום הכפורים בכלבין, הב לנא מזוני, סליחה וכפרה, כתבנו לחיים, ואנו עזי פנים וכו', ולית מאן דקרא לה בתיובתא דיתחזיר קדשא בריה הוא שכינתא לגבה. [= האם יש מי שמתעורר בתשובה לשבר את בית האסורים של השכינה "לאמר לאסורים צאו"? האם יש מי שקורא להקדוש ברוך הוא בתשובה כדי שיחזיר הקדוש ברוך הוא שכינתו אליו? אלא בלם צועקים בתפלה ביום ראש השנה ויום הכפורים בכלבים תן לנו מזונות, סליחה וכפרה, ואין מי שקורא לו בתשובה כדי שיחזיר הקדוש ברוך הוא שכינתו אליו].

וכל איש הירא את דבר השם, לבו יחיל בקרבן מפחד השם ומחיד גאווה, ויתן אל לבו כי היום יביאו את דינו למשפט לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שופט כל הארץ, מגופו ומבניו וממנו, והוא יודע כל מעשה איש, מחשבותיו ותחבולותיו, וכל תעלומות לב, ואין צריך לפניו לא עדים ולא ראיה, כי הוא הדין, הוא עד והוא בעל הדין. **ויראה** ופחד יבוא בו לאמר "מה אעשה כי יקום אל וכי יפקד מה אשיבנו" (איוב לא יד)? ויפשפש במעשיו וברגע קטן עיניו יחזו למצא עונו, מצדו אלה ורכבה מימינו, וכמעט שעבר על כמה לאוין ובפרט התלוים בלב, כגון: "לא תשנא את אחיך בלבבך", "לא תקם ולא תטור", "לא תאמץ", "ולא תקפץ את ידך". ועשיו: "ליראה את ה'", "לאהבה אותו", "ללכת בדרכיו", ועשה ד"ואהבת לרעך כמוך", שהוא בכל גדול בתורה, והיא היא שהחריבה את ביתנו, ועדין לא נטהרנו מנגע צרעת - עון שנאת חנם, ולשון הרע הקשה מעבודה זרה, גלוי עריות, שפיכות דמים (ערכין טו).

ושבועת שן והזכרת השם לבטלה שהוא פשע שן, בין בלשון הקדש בין בלשונות הגוים, וגזל ואונאה ושקר ועול, ובטול תפלות וברכות ומצות, וכיוצא מעברות קלות וחמורות, כפיר מצאה ידנו. ועל זה ידוע כל הדוים, האם לכה נוצר האדם לעבר על רצון יוצרו חס ושלום!? או שמא החיים והשלום דמשמאי מיהב יחבי לאבד הזמן להבל וריק!? והלא האדם נדון על כל הרגעים, ותובעים ממנו כמה הוציא כל רגע, בכתוב (איוב יט): "לא תרפני עד בלעי רקי". ועון בטול תורה עולה על כלנה, על מה אבדה הארץ? על עזבם את תורתו, ותחלת דינו של אדם על דברי תורה (שבת לא). וכל שעה וכל רגע שאינו עוסק בתורה נקרא חסרון לא יוכל להמנות, וכל שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף, כי דבר ה' בזה.

ובכל יום בת קול יוצאת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, ואפלו היושב בטל נקרא לץ מארבע בתות, וכל שכן השח שיחה בטלה שהוא בעשה (יומא יט), דכתיב (דברים יו): "ודברת בם" ולא בדברים בטלים, וכתיב (מלאכי ב יז): "הוצעתם ה' בדבריהם", וכתיב (עמוס ד יג): "ומגיד לאדם מה שחזו", אפלו דברים שאין בהם ממש נכתבים ונקראים לפניו ביום הדין (תגינה ה): אוי לאותה בוששה, אוי לאותה כלמה.

וכל שכן הנכשל בעון ארבע בתות, הפוגמים בכל ארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, דהינו: ליצנים, חנפים, שקרנים, מספרי לשון הרע. וכל חטא וחטא הוא קוץ מכאוב לשכינה, ומחזק בית אסורים דילה ומוסיף מכאוב על מכאובה, ומה הלשון אומרת: כלני מראשי וכו', הגמול הזה קויתי אוי כי בני יצאוני, צעקה הנערה - "נתנני ה' בידי לא אוכל קום" (איכה א יד).

יעסק התורה שמתקן לשם קדשא בריהו הוא ושכינתה צריך לשמה בלי שום פניה, כמו שכתוב בתקונים: קלא נפק בכל ליליא "ואמר מה אקרא" (ישעיה מ ו) - זיל ואימא לון דישתדלון באורייתא, לסלקא שכינתא ולחברא לה בבטלה, ולית מאן דיתער לה לגבי בעלה [קול יוצא בכל לילה "ואמר מה אקרא"? לך ותאמר להם שיעסקו בתורה כדי להעלות את השכינה ולחבר אותה עם הקדוש ברוך הוא, ואין מי שיעורר את השכינה אל הקדוש ברוך הוא], אין מנהל לה ואין מחזיק בידה, כי הן בעונותינו שלחה אמנו בנכתב לעיל.

ועתה עת רצון היא, חזק ונתחזק להכניע לבנו ולשוב בתשובה שלמה, כי שערי תשובה היום הם פתוחים ואותה אנחנו מבקשים כהיום הזה, כי כל עקר תקון השופר למעלה תלוי בתשובה, והכרח גדול הוא התעוררות הלב בתשובה כהיום הזה, כי אין קול השופר פועל למעלה, אם לא שעולה הקול בהתעוררות הלב בתשובה, ואם לאו הוא כנגד המנגן, ואפילו אם יש בידו של אדם חטא מהחטאים המעפפים את התשובה, כגון שהיה סבה להחטיא את חברו, בהתעוררות תשובה ביום הזה גורם לפתח לו שערי תשובה, כי שערי תשובה פתוחים, והתעוררות תשובה מעט היום, הוא כנגד טרח גדול בזמן אחר.

ולכן עת לחננה ושעת רצון להתחרט חרטה גמורה על כל אשר נואלנו ואשר חטאנו בכלל ובפרט, ולקבל כל אחד ממנו לשוב מאיזה עון שבידו, ואל יפחת כל אחד ממנו מלשוב מאיזה חטא קל או חמור, כי בזה זוכה להיות צדיק בעל תשובה, ומכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות.

וכתבו הראשונים שמי שלא שב בתשובה באותם הימים שקדם ראש השנה, ונכתב ונחתם בראש השנה בין הרשעים, שאם הרהר בתשובה באותו היום בצבור, יקרע רע גזר דינו ויכתב בספר החיים, וכן ששערי תשובה פתוחים, כדכתיב (ישעיה נה ו): "דרשו ה' בהמצאו".

וכל מגמת האדם בתשובתו ותפלותיו ותהיה על גלות השכינה ועל חרבן בית קדשנו ותפארתנו, כי כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו - כאלו נחרב בימיו (ירושלמי יומא פ"א ה"א), ובפרט בדור זה שכלו כל הקצין ואין

הדבר תלוי אלא בתשובה, לכו ונשובה, זהו תרף דברי הרב הקדוש ז"ל. **עיניך** הרואות, כי עקר גדול לקבל לשוב מאיזה עון שבידו, אבל אין איש שם על לב, כי חוששים שלא יוכלו עמו, אבל חיובא רמנא עלן לקבל בלי נדר ולעמוד על המשמר בכל כחנו וה' אלהים יעזר לנו, כי הבא לטהר מסייעין אותו מן השמים (שבת קד.).

ואשריהם ישראל רבם בכלם בשני ימים אלו לא פסקי פמיהו מגרסא, וקורין את התהלים, ויש שקורין אותם שתי פעמים, שגמצא שקורין ש' מזמורים כמנן "בפר", אבל ידוע מאמר רבותינו ז"ל (טור אורח סי' א): טוב מעט בכונה מהרבות בלא כונה. ומה טוב בקריאת המזמורים לעולם, לכון בהם פרוש המלות, ובפרט בימים האלה, שרבם תחנונים ותפלות נזראות שנאמרו ברוח הקדש, ובדאי עושה פרי למעלה. ואם אינו יודע פרוש המלות, על כל פנים יקרא אות באות תבה בתבה, שאם יקרא במהירות, שגיאות מי יבין, ויכון שיש בהם סודות עמקים, ושהוא מכון על דעת דוד המלך עליו השלום. ובכל מקום שנזכר אויבים, ושונאים, וצרים, וכדומה, יכון על המקטרגים, כי הן הם אויבים האמתיים, אויבי השם ואויבי נפשנו. ובמקום שמזכיר צרה, וצוקה, וכדומה, יכון על צרת הנפש כי צרה שמה.

ובאמרו תהלים בהכנעה מעמקא דלבא וכונתו על חפצי שמים, והדברים עתיקים דברי אלהים חיים אמורים מפי קדוש האלקי דוד המלך זכותו יגן עלינו, בודאי יעשו פרות ומצא כדי גאלתו, ויפתב בספר חיים טובים שהם חיי הנפש.

ובכל מקום ששואל בתפלה "חיים", מלבד שיש סודות עמקים דקאי על השכינה ועל ניצוצות הקדשה, עוד בה וכוון על חיי הנפש שיהא חי מרגיש ביראת ואהבת השם כל הימים, וגם על חיי הגוף וכוון שרוצה לחיות כדי לעבד את בוראו ולהשלים תקון נפשו ורוחו ונשמתו, שלא יהא צער וכעס לקדשא בריהו הוא ושכינתה בעבורו, ועל פונה זו צריך לבקש מאד על חיי הגוף, כי יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, וזה יהיה פונתו באמרו "זכרנו לחיים וכו'" למענה אלהים חיים. דוק והעמק והארץ בזה, כי זה כל האדם.

(פלא יועץ, ראש השנה)

יעלזו חסידים

יצא לאור הספר יעלזו חסידים
של רבינו אליעזר פאפו זיע"א,

בהוצאה מהודרת עם מקורות הערות וליקוטים.
לחשיג בחנויות הספרים ובמכון אורות פלא

מזכרת מהודרת

ניתן לחשיג תפילה על בניו ובנותיו
מרבנו אליעזר פאפו זיע"א
מספרו בית תפילה.
מעוצב על נייר כרוז 4 עמודים.
לשמחת ולהבדיל להנצחה
לעילוי נשמות וכדו'

